

2019-09-05
I2019/02363/TM**Infrastrukturdepartementet**Transportstyrelsen
601 73 Norrköping

Uppdrag att föreslå åtgärder mot fusk vid förarprov och illegal utbildningsverksamhet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Transportstyrelsen att överväga lämpliga åtgärder som kan bidra till att motverka illegal verksamhet i samband med trafikutbildning samt fusk vid prov för förarbehörigheter eller yrkesbehörigheter på väg. I uppdraget ligger att ta fram författningsförslag samt underlag med konsekvensbeskrivning av förslagen. I uppdraget ingår att överväga följande:

- intygandeförfarande för de som utför prov samt sanktionsmöjligheter vid hotfullt uppträdande eller försök till fusk i samband med prov,
- begränsning att endast Trafikverkets eller godkänd trafikskolas fordon får användas vid prov,
- särskild färg på de registreringsskyltar som godkända trafikskolor använder vid övningskörning,
- ytterligare begränsning av antalet handledartillstånd som en person kan ha, och
- andra åtgärder som kan motverka illegal förarutbildning.

Vid genomförandet av uppdraget ska Transportstyrelsen föra dialog med Trafikverket, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten samt övriga berörda myndigheter och aktörer. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 1 maj 2020.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har utifrån nollvisionen, att ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av trafikolyckor och att transportsystemet ska utformas därefter, höga ambitioner på trafiksäkerhetsområdet. Bra förare är en viktig del av en säker trafik. Att fuska vid förarprov, framför allt teoriprov, är dock inte ovanligt. Förutom att en person tillskansar sig en behörighet på ett otillbörligt sätt, kan mindre kunniga och utbildade förare påverka trafiksäkerheten negativt.

Enligt uppgift från Trafikverket har fuskförsök med teknisk utrustning ökat kraftigt de senaste åren, både vid prov för körkort och för att erhålla yrkesförarbehörigheter. Det finns också en rad verksamheter som på olika sätt möjliggör fusk genom att sälja utrustning och tjänster. Trafikverket har vidtagit en rad åtgärder för att minska möjligheterna att fuska och för att fusk ska ge kännbara konsekvenser. Körkortstagare som blir påkomna med att fuska kan i dag avvisas från provet, men har då möjligheter att boka ett nytt provtillfälle i närtid. För att ställa krav på att en körkortstagare intygar på heder och samvete att denne inte har fuskat vid genomförande av provet och införa eventuella sanktioner krävs det enligt rättspraxis författningsstöd. Ett intygsförfarande bör kunna införas för genomförande av prov för körkort och andra behörighetsbevis och yrkesbehörigheter på väg enligt den modell som används vid exempelvis högskoleprovet. Transportstyrelsen utreder för närvarande ett införande av ett sådant intygsförfarande. Även andra åtgärder, såsom tidsbegränsad avstängning från möjligheten att genomföra nytt prov eller tidsbegränsad återkallelse av körkortstillstånd efter att ha använt otillåtna hjälpmedel eller förfarit otillbörligt på annat sätt, kan behöva övervägas.

Illegal utbildningsverksamhet innebär att olika tjänster kopplade till förarutbildning erbjuds mot betalning i strid mot gällande regler. Detta kan exempelvis ske genom falska handledarintyg, handledd körträning utan erforderliga tillstånd, förespeglade av att vara en godkänd trafikskola och falska intyg om utbildning. Det kan även handla om en verksamhet som i sig har tillstånd att bedriva förarutbildning men som har bristfällig elevbokföring och inte följer regelverken för skatt eller utbildning. Den illegala verksamheten innebär att körkortstagare blir lurade till en sämre utbildning och därmed sämre trafiksäkerhet samt att laglig trafikskoleverksamhet drabbas av osund konkurrens. Det innebär vidare att staten går miste om skatteintäkter. Sedan flera år tillbaka arbetar Ekobrottsmyndigheten,

Polismyndigheten, Skatteverket, Trafikverket och Transportstyrelsen för ett bättre informationsutbyte och mer effektiva gemensamma insatser mot illegal trafikutbildning. Informationsinsatserna har bland annat lett till att fler tips om olaglig verksamhet kommer in till myndigheterna.

När det gäller privat övningskörning genomfördes 2012 en reform där antalet elever som en handledare kan ha begränsades till högst 15 elever per handledare och femårsperiod. Statens väg- och transportforskningsinstitut har i en rapport utvärderat handledarreformen. Det finns indikationer på att begränsningen inte har haft önskad effekt. Det bör därför övervägas om begränsningen bör förändras. För att försvåra illegal verksamhet kan vidare begränsningar i möjligheterna att använda fordon med dubbelkommando vid prov till Trafikverkets eller godkänd trafikskolas fordon vara aktuella, liksom införandet av en särskild färg på de registreringsskyltar som godkända trafikskolor använder vid övningskörning.

Regeringen anser mot bakgrund av ovanstående att ytterligare åtgärder bör utredas för att stärka legal verksamhet och motverka fusk vid prov och illegal verksamhet i samband med trafikutbildning på väg.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Catrin Tidström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Infrastrukturdepartementet/RS och US

Trafikverket

Skatteverket

Polismyndigheten

Ekobrottsmyndigheten

Sveriges Trafikutbildares Riksförbund